

Probacijski kvartalac

PREDGOVOR

Jana Špero, načelnica Sektora za probaciju

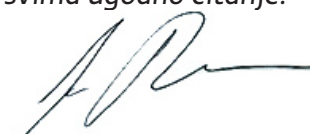
Dobrodošli u prvo izdanje našeg biltena „Probacijski kvartalac“.

Ovaj bilten će vas bolje informirati o tome što je probacijska služba, zašto je naš posao važan za vas i za naše građane. Želimo predstaviti ovaj dokument kao novi alat za unutarnju i vanjsku komunikaciju.

Planiramo objavljivati bilten jednom u tri mjeseca, a nadamo se da će vam sadržaj biti koristan. Bilten služi za dijeljenje najnovijih informacija o Sektoru za probaciju kroz redovite članke koji će vam dati uvid u to tko smo i što radimo.

Ovo novo izdanje pokrenuto je u okviru projekta „Podrška daljnjem razvoju i jačanju probacijske službe u Hrvatskoj“ financiranog od strane Europske unije. U tom smislu, bilten je prikupio značajan broj članaka koji se odnose na aktivnosti provedene u sklopu prethodno spomenutog projekta. Istodobno smo željeli prikazati naše aktivnosti i u brojkama, objaviti kratki tekst o Probacijskom uredu Varaždin, informirati o bilateralnoj suradnji između Hrvatske i Norveške u području probacije te podijeliti mišljenja naših partnera o radu naše službe.

Želim zahvaliti svim domaćim i međunarodnim kolegama uključenim u aktivnosti navedene u prvom broju našeg biltena. Želim svima ugodno čitanje!

Ovaj projekt financira
Europska unija

SADRŽAJ

Twinning projekt: godinu dana kasnije 2

Probacija: Proživljena iskustva 3

Novi službenici u probacijskoj službi 4

Probacija u brojkama (podaci za 2016 godinu) 5

Pogled po regijama 6

Pogled izvana
Razgovor s gospođom
Marinkom Orlić, zamjenicom
Glavnog državnog odvjetnika
Republike Hrvatske 8

Studijski posjet Kraljevini
Španjolskoj 10

Bilateralna suradnja sa
Norveškom 11

Program „Upravljanje financi-
jama“ u probacijskom uredu
Zagreb I 12

Iskustvo osuđenika koji je
bio na uvjetnom otpustu pod
elektroničkim nadzorom 13

Iskustvo rada u nadzornom
centru za EN 14

Twinning projekt: godinu dana kasnije

Kad je 2015. godine španjolskoj vladi u koaliciji s Njemačkom dodijeljen twinning projekt „Podrška daljnjem razvoju i jačanju probacijske službe u Republici Hrvatskoj“ (HR/14/IB/JH/01), financiran od strane EU, mene su odlučili poslati u Hrvatsku kako bih radila kao dugoročni savjetnik za twinning (RTA).

Twinning projekti su instrumenti Europske unije za institucionalnu suradnju između javnih uprava zemalja članica EU i zemalja korisnica ili partnerskih zemalja. Ti projekti na jednom mjestu okupljaju stručno znanje javnog sektora zemalja korisnica i država članica EU s ciljem postizanja obveznih operativnih rezultata kroz „peer to peer“ aktivnosti.

Od svog osnutka 2009. godine, hrvatska probacijska služba postigla je iznimne rezultate u obavljanju poslova iz vlastite nadležnosti. U travnju 2016. godine pokrenut je ovaj 15-mjesečni projekt kojem je cilj doprinijeti ovoj uzlaznoj putanji kroz: a) analizu zakonodavstva i probacijskih praksi u kontekstu europskih pravila i dobrih praksi drugih država članica, b) osposobljavanje probacijskih službenika za rad s određenim kategorijama počinitelja, kao što su počinitelji kaznenih djela seksualnog karaktera, počinitelji nasilja u obitelji i nasilni počinitelji, c) potporu za provedbu pilot projekta elektroničkog nadzora i d) povećanje javne svijesti o dobrobiti postojanja alternative kazni zatvora, kako iz financijske tako i iz socijalne perspektive.

Projekt provodi Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske zajedno s Glavnim tajništvom španjolskih kaznenih institucija (SGIP), Međunarodnom i iberoameričkom zakladom za upravu i javne politike (FIIAPP) i Njemačkom zakladom za međunarodnu pravnu suradnju (IRZ).

Kao dugoročna savjetnica za twinning, zadužena sam za koordinaciju između kratkoročnih stručnjaka (STEs) koji dolaze iz raznih država članica - Španjolske, Njemačke, Rumunjske i Belgije - i hrvatske probacijske službe. Projekt se sastoji od otprilike 40 tjednih misija u kojima kratkoročni stručnjaci s predstavnicima različitih hrvatskih institucija vode radionice, održavaju treninge, provode studijske posjete i pružaju savjetovanje. Twinning projekt se oslanja na pravilo učenja kroz rad te na dijeljenje dobrih praksi. Međunarodni projekti nikada ne predstavljaju jednosmjerni proces učenja, već uzajamno i interaktivno stručno iskustvo za sve uključene.

Svi kaznenopravni sustavi su različiti. Cilj nije doslovno prekopirati dobre prakse iz jedne zemlje u drugu već provesti sveobuhvatnu analizu potreba zemlje korisnice kako bi se iskustvo kratkoročnih stručnjaka pretočilo u konkretne i korisne radnje i preporuke. Moj cilj je iz svakog stručnjaka izvući ono najbolje i korisnicima ponuditi najbolje prakse koje zaista zadovoljavaju njihove potrebe. Zato često moram surađivati s predstavnicima hrvatske probacijske službe, ali i s ostalim dionicima kao što su zatvorski službenici, suci, državni odvjetnici, policijski službenici, predstavnici eksternih institucija i akademici, između ostalih.

Projekt se sad polako bliži kraju. Postigli smo važne rezultate za koje se nadamo da će hrvatskoj probacijskoj službi pomoći u daljnjem unaprjeđivanju života počinitelja te u održavanju sigurnosti zajednice.

RTA Laura Negredo Lopez

RTA Laura Negredo Lopez (u sredini), Lana Stojisavljević, RTA asistent (lijevo), Jan Ruk, RTA Language Assistant (desno)

Probacija: Proživljena iskustva

25. travnja 2017. godine u glazbenom paviljonu na Zrinjercu otvorena je izložba fotografija pod nazivom „Probacija: proživljena iskustva.“

Odabrano je dvadeset od 125 fotografija koje je snimilo dvanaest probacijskih službenika i dvanaest počinitelja kaznenih djela koji su pod nadzorom probacije. Dvadeset najboljih fotografija odabrao je neovisni žiri čiji su članovi bili g. Ante Šprlje, bivši ministar pravosuđa Republike Hrvatske, Nj.E. veleposlanik g. Eduardo Aznar Campos, Veleposlanstvo Kraljevine Španjolske u Republici Hrvatskoj, g. Andreas Oliver Krauß, zamjenik šefa Misije Veleposlanstva Savezne Republike Njemačke u Republici Hrvatskoj, gđa Jana Špero, načelnica Sektora za probaciju, Ministarstvo pravosuđa i voditeljica projekta, gđa Ivana Paradžiković, televizijska voditeljica i urednica, g. Boris Ščitar, urednik fotografije i Lucija Čustić – Luce, kantautorica.

S obzirom da je izložba nosila ime „Probacija: proživljena iskustva“, od posjetitelja se tražilo da promisle o tome kako je biti pod nadzorom probacije i to iz obje perspektive: iz perspektive onih koji „nameću“ nadzor i onih koji su pod tim nadzorom. Izložba je također predstavljala priliku da se s javnosti podijele ključne poruke o tome što je probacija i čime se bavi.

Iskustva koja se odražavaju na fotografijama iznimno su slična. Većina fotografija koje su slikali počinitelji ukazuju na nadu, optimizam, put koji vodi k nekom boljem mjestu, ali isto tako zbunjenost, introspekciju, neizvjesnost i tako dalje. Probacijski službenici su također vrlo dobro prikazali očitu kontradikciju između zadovoljstva koje osjećaju kad pružaju pomoć te vodstvo i borbe s birokracijom, siromaštvom i marginalizacijom.

Ova izložba na više razina odražava ono što znanstvena literatura potkrjepljuje metodama Photo-voice-a: nadzor je vrlo složeno iskustvo koje može biti korisno i kada je bolno. Štoviše, počinitelji uglavnom percipiraju nadzor kao pozitivno iskustvo što se vidjelo i u dirljivom govoru jedne od pobjednica ove izložbe (Jasne Marić).

Pobjednička fotografija probacijske službenice (Vesne Šumiga) također je intrigantna: fotografija bilježi siromašne životne uvjete u nekim romskim naseljima, ali i napor počinitelja da ih poboljša tijekom obavljanja rada za opće dobro. Istodobno, slika skreće pažnju na teške uvjete u kojima probacijski službenici ponekad moraju obavljati svoje dužnosti.

Izložba predstavlja odličnu priliku za suradnju između različitih ljudi: probacijskih službenika, počinitelja, gradskih vlasti, tiskara, zaposlenika odnosa s javnošću itd. Siguran sam da, u drugačijim okolnostima, ti ljudi ne bi radili zajedno. Rezultat njihova rada odražen je u masovnim medijima i u očima mnogih prolaznika koji su se našli na Zrinjercu u tjednu između 24. i 30. travnja 2017. godine. Veliko postignuće ovog događaja bila je medijska pokrivenost u udarnom terminu Nove TV.

Htjeli bismo iskoristiti ovu priliku da se zahvalimo svima koji su bili uključeni u ovu aktivnost i poželjeti još mnoštvo ovako pozitivnih događaja koji bi stavili probaciju u javni fokus.

Esther Montero Pérez de Tudela, voditeljica projekta, Ioan Durnescu, junior voditelj projekta

Izložba fotografija

Novi službenici u probacijskoj službi

Od početka 2017. godine u našoj probacijskoj službi s radom su započela četiri nova službenika: probacijska službenica u Probacijskom uredu Osijek i probacijska službenica, probacijski službenik te upravna referentica u Probacijskom uredu Zagreb I. Želimo im toplu dobrodošlicu i vjerujemo da će svojim iskustvom, znanjem i osobnošću doprinijeti pozitivnom radnom okruženju u svojim uredima i cijeloj službi. Zatražili smo da nam se ukratko predstave i kažu nešto o sebi, o svom dosadašnjem radnom iskustvu i što ih je privuklo probaciji. Evo kako su se predstavili...

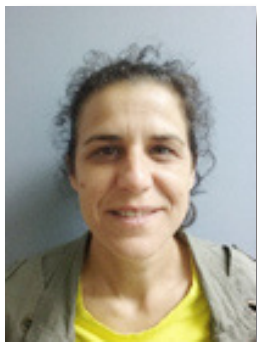
JOSIPA CRNČAN
dipl. psihologinja
Probacijski ured Osijek

„Imam preko 4 godine radnog iskustva u struci koje sam većinom stekla radeći na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Najviše sam radila na poslovima profesionalnog usmjeravanja i karijernog savjetovanja. Provodila sam individualna i grupna informiranja, radionice i treninge za različite ciljne grupe te sam često radila profesionalnu selekciju. Što me privuklo u probaciju? Želja za novim iskustvom i profesionalnim razvojem, prilika za učenje o jednom sasvim novom području te pozitivno radno okruženje. O sebi... Imam puno strpljenja i tolerantna sam osoba što mi mnogo pomaže u poslu. Kreativna sam i volim stvarati nove stvari iz starih, spajati nespojivo. U slobodno vrijeme pjevam u Hrvatskom pjevačkom društvu Lipa, jednom od najtrofejnijih hrvatskih zborova, a obožavam prirodu i životinje.“

MARKO MIHALJ
magistar psihologije
Probacijski ured Zagreb I

„Dosadašnje radno iskustvo uglavnom stekao u sustavu socijalne skrbi na radnom mjestu psihologa te kraće vrijeme u obrazovnom sustavu na radnom mjestu profesora psihologije. Aktualno, pri završetku edukacije za psihoterapeuta. Sudjelovao i završio višestruka stručna usavršavanja iz područja psihologije te odgoja i obrazovanja. Do sada publicirao dva znanstvena rada iz područja psihologije i socijalnog rada te izlagao na stručnim skupovima i međunarodnim konferencijama. Član Hrvatske psihološke komore i Hrvatskog psihološkog društva. Zaposlenjem u Probacijskom uredu Zagreb I dobivam priliku primijeniti svoja dosadašnja znanja i vještine na posve novi te integrativni pristup u radu s osuđenima. Kombinacijom stručnog praćenja i tretmanskog rada moguće je postizanje pozitivnog usmjeravanja i relevantnih promjena u svrhu reintegracije osuđenika u društvu. Upravo je ovakav oblik rada s ljudima kao jedan od većih izazova usmjerio moj profesionalni razvitak u područje probacije.“

KAROLINA ŠIMUNOVIĆ,
diplomirana socijalna radnica
Probacijski ured Zagreb I

„Imam 16 godina ostvarenog radnog staža u Centru za socijalnu skrb Zagreb, prije toga CZSS Senj i par mjeseci sam radila na poslovima socijalnog radnika u Gerontološkom centru Doma za starije i nemoćne osobe Trnje. U probaciju su me privukli pozitivni dojmovi kolega koji su duže vrijeme zaposleni u Službi te želja za promjenom i učenjem novih sadržaja. Udana sam, majka dvoje djece. Prije četiri godine preselila sam iz grada na selo kako bi se maknuli iz gradske gužve te kako bi mogla uzgajati vlastito voće i povrće.“

DUBRAVKA ROGOŽAR,
upravna referentica
Probacijski ured Zagreb I

„U Ministarstvu pravosuđa imam više od 10 godina radnog iskustva u Upravi za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu suradnju. Željela sam promijeniti posao radi stjecanja novog iskustva a i dinamike posla koji nije isključivo sjedeći i rad na kompjutoru već dinamičniji, a i rad s ljudima, naučiti nešto novo. Što o sebi reći? Po prirodi sam osoba koja voli upoznati novu okolinu i onda se polako uklopiti, volim timski rad i dinamičan rad, volim učiti nove stvari i sve me zanima u životu. Volim biti upućena u stvari koje se događaju oko mene, jednostavno kroz život prolaziti otvorenih očiju.“

Probacija u brojkama (podaci za 2016 godinu)

4147	broj zaprimljenih predmeta
3749	broj završenih predmeta
3535	broj predmeta na 31.12.2016.
539.780	broj odrađenih sati rada za opće dobro
1137	broj pravnih osoba u kojima se izvršava rad za opće dobro
1474	broj predmeta rada za opće dobro
1329	broj izvješća za suce izvršenja, sud, državnog odvjetnika i zatvorski sustav
806	broj predmeta uvjetnog otpusta
381	broj predmeta uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom, sigurnosnom mjerom/posebnom obvezom
90	broj službenika u Sektoru za probaciju
	u 2016. se gotovo utrostručio broj predmeta u odnosu na 2012.
	7 % osoba uključenih u probaciju su žene

Dijana Todosiev, voditeljica Službe za koordinaciju i razvoj probacijskog sustava, Središnji ured

Pogled po regijama

Probacijski ured Varaždin s radom je počeo 2. siječnja 2012. godine i nadležan je za područje Varaždinske i Međimurske županije koje su među najgušće naseljenima u državi. Prednost nam je to što one teritorijalno nisu velike pa do najudaljenijih odredišta imamo nepunih pedeset kilometara.

U uredu, uz voditeljicu, rade tri probacijske službenice te jedna upravna referentica. Ured se nalazi u samom centru prekrasnog baroknog grada, dovoljno je prostran i u potpunosti opremljen.

Vesna Šumiga, Tanja Trkulja, Maja Blagus, Ana Marija Vlašić, Tihana Šafran

Najvećem broju osuđenika s kojima radimo izrečen je rad za opće dobro, a na izvršavanje ih šaljemo u stotinjak trenutno raspoloživih pravnih osoba. Zadovoljni smo što nam se sve veći broj pravnih osoba samoinicijativno javlja radi suradnje po pitanju rada za opće dobro jer su im poznata tuđa pozitivna iskustva. Moramo istaknuti i to da se osobe koje su izvršavale rad za opće dobro sve češće i zapošljavaju u tim pravnim osobama. No, i dalje ima pravnih osoba koje zbog predrasuda osuđenici ne žele omogućiti izvršavanje rada za opće dobro, a pojedine su i u otporu prema pripadnicima romske nacionalne manjine. Desetak posto osuđenika ne izvrši rad za opće dobro te moraju na izdržavanje kazne zatvora.

Naš ured kontinuirano radi s velikim brojem Roma, od kojih većina živi na području Međimurske županije, gdje prema posljednjem popisu stanovništva živi trećina svih Roma u državi. Do sada smo radili s gotovo tri stotine Roma, od čega ih je 1/3 izvršavala rad za opće dobro, a za njih čak stotinu smo izradili izvješća za uvjetni otpust ili za prekid izdržavanja kazne zatvora dok smo ih pedesetak imali na uvjetnom otpustu. Trenutno od osuđenika koji putem našeg ureda izvršavaju rad za opće dobro na Rome otpada gotovo 40 %.

Kako bi javnosti skrenula pozornost na životne uvjete velikog broja Roma, ali i ukazala na situacije s kojima se probacijski službenici u svom radu susreću, koje su same po sebi potresne, ali mogu ugroziti i zdravlje te sigurnost probacijskih službenika, voditeljica ureda snimila je fotografiju, koja je od strane stručnog žirija povodom izložbe pod nazivom „Probacija – proživljena iskustva“ proglašena najboljom u kategoriji probacijskih službenika.

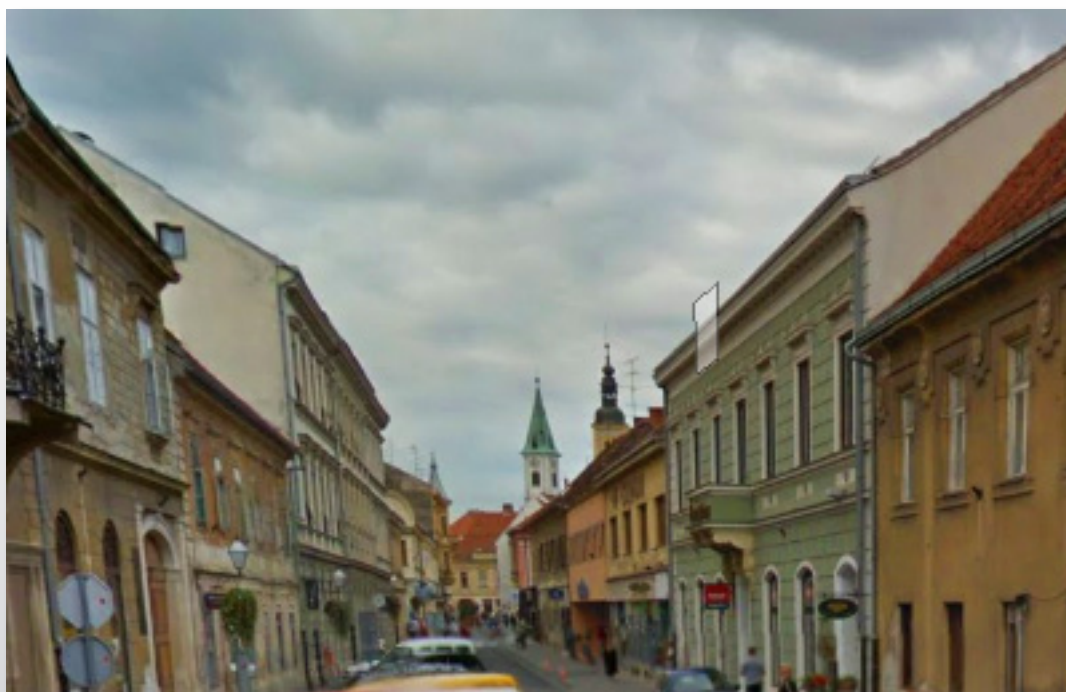
Od 2015. godine, uz Probacijski ured Osijek, sudjelujemo u Pilot projektu pod nazivom „Inicijalna procjena koristi rada probacijskog službenika u zatvoru“ pa prilikom izrade izvješća o prekidu izdržavanja kazne zatvora ili o uvjetnom otpustu obavljamo razgovore sa zatvorenicima koji kazne zatvora izdržavaju u Zatvoru u Varaždinu i u Kaznionici u Lepoglavi.

Rad na terenu donosi nam razna, često negativna iskustva, od nemogućnosti pronalaska zatvorenikove ili osuđenikove obitelji, do susreta sa životinjama bez nadzora, koje nisu uvijek prijateljski raspoložene prema nama. Susrećemo se tada i s teško bolesnim osobama i onima koji boluju od zaraznih bolesti te uviđamo koliko niske higijenske standarde pojedinci imaju. Stoga je ovo naš najmanje predvidiv dio posla, ujedno povezan i s mogućim ugrozama po naše zdravlje i život.

Kvalitetnu suradnju ostvarili smo s Policijskim upravama varaždinskom i međimurskom, Zavodima za javno zdravstvo, Općom bolnicom Varaždin i Županijskom bolnicom Čakovec, Zatvorom u Varaždinu i Kaznionicom u Lepoglavi. Suradnju sa svim navedenim institucijama svake godine pohvaljujemo na obljetnici otvaranja našeg ureda koja je 5. prosinca, kada njihove predstavnike pozivamo na prigodni domjenak odnosno Dan otvorenih vrata.

Na kraju možemo reći da je pojam probacije sve manje nepoznat javnosti na našem području i dugo nas već nitko nije nazvao prohibicijom, probijocijom ili probukcijom. Tome je pridonijelo i medijsko praćenje našeg rada, na čemu smo inzistirali od početka rada, ali i dobri rezultati, kojima smo se pozicionirali unutar kaznenopravnog sustava. Priznanje rada našeg ureda u lokalnoj zajednici je i članstvo voditeljice ureda u Županijskom vijeću za prevenciju, tijelu koje je osnovala Policijska uprava varaždinska, a koje okuplja predstavnike svih institucija koje unutar svojih nadležnosti preventivno djeluju na sve pojavne oblike društveno neprihvatljivog ponašanja, kao i rad voditeljice u Županijskom timu za prevenciju nasilja u obitelji, kojega je potpredsjednica.

Vesna Šumiga, voditeljica Probacijskog ureda Varaždin

Varaždin

Pogled izvana

Razgovor s gospođom Marinkom Orlić, zamjenicom Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske

U okviru provedbe Pilot projekta elektroničkog nadzora u Republici Hrvatskoj, ispred DORH-a bili ste član radne skupine za pripremu i provedbu istog. Možete li nas ukratko upoznati s pripremnim aktivnostima koje su prethodile provedbi Pilot projekta?

Rad na pripremi spomenutog projekta, započeto je sa studijskim putovanjem u Madrid. Naime, Španjolska je zemlja koja već dugo koristi elektronički nadzor (EN) koji je započeo kao pilot projekt 2000. u jednom otvorenom zatvoru u Madridu, kada je primijenjen na deset zatvorenika, a budući da se pokazao uspješnim, već u studenom 2001. taj se institut počeo progresivnije primjenjivati. Danas se u toj zemlji EN vrlo široko primjenjuje kod zatvora u domu, kao način kontroliranja zabrane pristupa, kao mjera nakon otpusta iz penalne ustanove i kao modalitet izvršavanja kazne zatvora.

Molimo Vas da nam ukratko objasnite kako se pristupilo provedbi ovog Pilot projekta u RH?

Prvi korak za osiguravanje osnove za provedbu Projekta, bilo je sačinjavanje Protokola za primjenu EN-a, koji definira međusobnu suradnju i zajedničko postupanje Ministarstva pravosuđa, odnosno Sektora za probaciju i Uprave za zatvorski sustav, Ministarstva unutarnjih poslova, sudova i Državnog odvjetništva RH. Članovi radne skupine su intenzivno i konstruktivno surađivali, što je rezultiralo u jednom vrlo jasnom i detaljnom dokumentu. Dvojica kolega sudaca i ja bili smo zaduženi da Protokol sadrži pravilno i na pravim mjestima uvrštene odredbe iz Zakona u kaznenom postupku te Zakonu o izvršavanju kazne zatvora, budući se Projekt ograničio na osobe kojima je određen istražni zatvor u domu i koji su otpušteni s izdržavanja kazne zatvora na uvjetni otpust. U DORH-u smo prvotno zauzeli stav da ćemo u ovom Projektu omogućiti istražni zatvor u domu samo za one počinitelje koji počine imovinska kaznena djela iz nadležnosti općinskih sudova, odnosno za imovinska djela za koja je zapriječena kazna zatvora do deset godina. Međutim, kako su na početku provedbe Projekta stavljene pod EN samo osobe na uvjetnom otpustu, a izostajali su predmeti s osobama u istražnom zatvoru, proširili smo katalog kaznenih djela i na sva djela iz nadležnosti općinskih sudova za koja je zapriječena kazna zatvora u trajanju do pet godina. Ovim se omogućila i primjena EN-a za prvi istražni zatvor u domu.

Možete li nam istaknuti neke prednosti primjene EN-a za Republiku Hrvatsku?

Postoji veliki spektar mogućnosti povezanih s upotrebom EN-a, ali mi bi bili zadovoljni ukoliko bi kod nas u dogledno vrijeme mogli koristiti EN bar u ova dva slučaja koja je obuhvatio Pilot projekt. Posebice kada je riječ o istražnom zatvoru u domu, jer ima mnogo prednosti pred istražnim za-

tvorom u kaznenoj ustanovi. To uključuje mogućnost smanjivanja zatvorske populacije, financijske uštede jer su dnevni troškovi pritvorenika pod EN daleko niži od zatvaranja u instituciju. Uz to, ima prednost neodvajanja pritvorenika od obitelji, smanjenje stigmatizacije te štetnosti u odnosu na boravak u zatvoru. EN u RH bi također omogućio veći broj uvjetnih otpusta, jer pruža postupni prijelaz zatvoreniku iz penalne institucije u društvenu zajednicu uz pomoć socijalne, odnosno Probacijske službe čime se osuđeniku omogućava lakša reintegracija u zajednicu.

Na temelju iskustva iz Pilot projekta, možemo li zaključiti da bi EN mogao postati stalni sastavni dio kaznenopravnog sustava u našoj zemlji?

Za sada nije poznato kada se kod nas može očekivati početak primjena EN, ali s obzirom na činjenicu stalnih reformi, posebno kaznenopravnog sustava, za usvajanjem svih pravnih stečevina EU i dostizanja svih europskih standarda, nužno je razmišljati o stvaranju preduvjeta za prihvatljivost primjene EN-a. Naime, gotovo sve zemlje EU koriste EN u raznim stadijima kaznenog postupka, tako i kao alternativu kratkim zatvorskim kaznama, a koriste ga i zemlje u našem okruženju koje nisu EU članice. Međutim, u svakom slučaju ovim smo Pilot projektom dokazali da su svi akteri kaznenog postupka, policija, sudovi, državno odvjetništvo te probacijska služba, na kojoj je bio najveći teret ovog Projekta, dorasli tome zadatku i da bi uz postojanje političke volje i neznatne intervencije u kazneno i penalno zakonodavstvo, to bilo vrlo brzo ostvarivo.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Studijski posjet Kraljevini Španjolskoj

U okviru Twinning projekta „Podrška daljnjem razvoju i jačanju probacijske službe u Republici Hrvatskoj“ članovi radne skupine koja je formirana radi provođenja pilot projekta elektroničkog nadzora, boravili su u razdoblju od 27. studenog do 2. prosinca 2016. godine u službenoj posjeti Kraljevini Španjolskoj. Cilj ove studijske posjete bio je upoznavanje članova radne skupine u koju su bili uključeni zamjenica Glavnog državnog odvjetnika RH, sudac izvršenja/istrage Županijskog suda Velika Gorica, predsjednik Centra za izvršenje kazni Županijskog suda u Zagrebu, predstavnica MUP-a te predstavnici Probacijske službe i Zatvorskog sustava, s načinom organizacije i provedbe elektroničkog nadzora u Španjolskoj.

U okviru studijske posjete održan je cijeli niz sastanaka s predstavnicima različitih dionika od zatvorskog sustava do sudaca, državnih odvjetnika i policije koji su uključeni u proces izricanja i provedbe elektroničkog nadzora. Uz to članovi radne skupine posjetili su i Centar za elektronički nadzor koji je organiziran u okviru zatvora te se upoznali s načinom na koji je isti organiziran i na koji način provodi izvršavanje elektroničkog nadzora. Posjetili su također i Centar koji uz pomoć GPS opreme za elektronički nadzor nadzire zabranu približavanja počinitelja rodno uvjetovanog nasilja.

Od strane svih sudionika studijske posjete ista je ocijenjena kao odlično organizirana, zanimljiva i korisna kako za buduću provedbu pilot projekta elektroničkog nadzora u Republici Hrvatskoj tako i za njegovu eventualnu trajnu implementaciju u hrvatski kazneno-pravni sustav.

Goran Brkić, voditelj Odjela za strateško planiranje, razvoj i analitiku, Središnji ured

Hrvatsko izaslanstvo u posjetu zatvoru u Španjolskoj

Bilateralna suradnja sa Norveškom

U okviru Financijskog mehanizma Kraljevine Norveške realizirana je bilateralna suradnja između Sektora za probaciju i Probacijske službe Agder iz Norveške. Kao dio ove suradnje, organizirani su studijski posjeti Norveškoj i Hrvatskoj kao i edukacija za hrvatske probacijske službenike.

Norveško izaslanstvo u Zagrebu

U rujnu 2016. je sedam predstavnika Sektora za probaciju posjetilo Probacijsku službu Agder, a cilj je bio upoznati se sa načinom izvršavanja probacijskih poslova u Norveškoj. Hrvatskim predstavnicima pripremljen je vrlo interesantan program: prezentacija programa prevencije vožnje pod utjecajem alkohola; prezentacija načina korištenja elektroničkog nadzora; uključivanje u tjedni sastanak službenika zaduženih za terenski rad; uključivanje u rad programske grupe za osuđenike; posjet zatvoru u Kristiansandu; posjet tzv. „halfway house-u“ Solholmen; prezentacija o načinu i važnosti pisanja izvješća prije donošenja odluke o kazni; prezentacija o radu s maloljetnicima; upoznavanje organizacije „Wayback“ koja surađuje s probacijskom službom na resocijalizaciji i reintegracije osuđenika u zajednicu; posjet zatvoru u Arendalu te sudjelovanje u terenskom postavljanju elektroničkog nadzora osuđenicima. Prilikom boravka u Kristiansandu, cijelo hrvatsko izaslanstvo je sudjelovalo na Konferenciji „Strafferettskonferansen i Agder“ na kojoj su se okupili relevantni predstavnici probacije, zatvora, sudova, državnog odvjetništva i nevladinih organizacija, a načelnica Sektora za probaciju je u svojstvu predavača predstavila rad Probacijske službe u Hrvatskoj.

U travnju 2017. godine devet predstavnika probacijskog i zatvorskog sustava regije Agder došlo je u uzvratni posjet Sektoru za probaciju u Hrvatskoj. Tada je organizirana edukacija za probacijske službenike svih lokalnih ureda u Hrvatskoj za provođenje grupnog treninga s osuđenicima uključenima u probaciju koji su upravljali vozilom pod utjecajem alkohola. Za kolege iz Norveške pripremljen je bogati program studijske posjete: predstavljen je rad Probacijske službe u Hrvatskoj; organiziran je posjet nadzornom centru za pilot-projekt elektroničkog nadzora; prezentiran je EU Projekt „Podrška daljnjem razvoju i jačanju probacijske službe u Hrvatskoj“; organiziran je posjet probacijskom uredu Zagreb I, posjet Probacijskom uredu Zadar, posjet Probacijskom uredu Rijeka, posjet Probacijskom uredu Pula te posjet Zatvoru u Zagrebu, Zatvoru u Zadru i Kaznionici u Lepoglavi.

Tijekom ovog bilateralnog projekta zaključeno je kako postoje brojne sličnosti između dvaju službi, a time i puno mogućnosti za daljnju suradnju Hrvatske i Norveške. Sve osobe uključene u razmjenu iskustava izrazile su zadovoljstvo suradnjom, a otvorenost, spontanost i pozitivan stav svih sudionika suradnje učinili su poslovne susrete vrlo prijateljskima. Obzirom na korisna iskustva, u pripremi je i buduća projektna suradnja za koju su interes pokazale obje strane.

Jana Špero, načelnica Sektora za probaciju

Program „Upravljanje financijama“ u probacijskom uredu Zagreb I

Radeći u probacijskom uredu vrlo često s počiniteljima kaznenih djela razgovarate o novcu. Novcu kao vrijednosti, novcu koji je nužan za preživljavanje, novcu kao motivu za počinjenjem kaznenog djela, novcu kao sredstvu zadovoljavanja ovisničkih ili drugih potreba, novcu kao uzroku obiteljskih i drugih problema. Često počinitelji kaznenih djela imaju očekivanja kako je društvo dužno omogućiti im da rade, osigurati kroz različite financijske podrške minimum potreban za preživljavanje te se brinuti o njima. Velik broj njih ima različite dugove, ne vide izlaz iz istih ili ih ignoriraju nadajući da će se riješiti sami od sebe. Podcjenjuju vlastite sposobnosti u kontekstu upravljanja financijama te misle kako nemaju mogućnosti utjecati na vlastitu financijsku situaciju. Procjenjujući tretmanske i kriminalne potrebe uviđamo kako osuđenici imaju kompleksne poteškoće s upravljanjem financijama.

Dugo sam razmišljala o tome kako pristupiti ovakvim problemima, što probacija može učiniti?! Po struci sam socijalni pedagog, nikada nisam učila ekonomiju, što znam ja o financijama? Jednom sam od jednog osuđenika čula kako je upravljanje financijama osobina ili je imaš ili nemaš. S tim se nikako nisam slagala. Nisam imala tu „osobinu“, ali sam je naučila. Vodila sam evidenciju troškova, zbrajala, računala, planirala, predviđala, smišljala nekakve modele štednje. Metodu učenja na vlastitoj koži potkrijepila sam različitom literaturom i izradila program Upravljanja financijama.

Svrha Programa je osvijestiti i unaprijediti vještine upravljanja financijama. Sadržajno se s osuđenima kroz grupne oblike rada analizira osobna aktualna financijska situacija te postojeće vještine upravljanja financijama, preispituju osobni stavovi koji opravdavaju njihove neadekvatne načine upravljanja financijama, usvajaju nove vještine upravljanja financijama, planiranja troškova, planiranja i otplate dugova, štednje te osiguravanja dodatnih prihoda te se kontinuirano radi na prepoznavanju dobrih odgovornog financijskog ponašanja.

Program se provodi kao Pilot projekt. U razdoblju od studenog 2016. godine do veljače 2017. godine Program je završila prva grupa osuđenika. Planirani sadržaji realizirani su kroz 6 tematskih radionica, koje su održavane svakih 14 dana. Od ožujka 2017. godine radom je započela i druga grupa polaznika.

Kao autor i voditelj programa izuzetno sam zadovoljna implementacijom istog. Pozitivno sam iznenađena reakcijom i motivacijom osuđenika za sudjelovanjem u programu. Do izražaja su došle prednosti grupnog rada u tretmanskim dijelima našeg posla u odnosu na individualni rad.

Obzirom da postojećim pozitivnim pravnim propisima nemamo mehanizme uključivanja osoba uključene u probaciju u program prema vlastitoj procjeni, iste smo uključili po principu dobrovoljnosti na temelju procijenjenih kriminogenih i tretmanskih potreba. Moram napomenuti kako bez podrške i „nevidljivog“ rada mojih kolegica i voditeljice Probacijskog ureda Zagreb I samog programa ne bi ni bilo. Kolegice probacijske službenice velik dio posla odradile su kroz motivacijske razgovore kako bi osuđenima ukazale na dobrobiti sudjelovanja u ovakvom programu. Voditeljica Probacijskog ureda Zagreb I podržala je moju inicijativu te redovito ostajala u poslijepodnevnim satima, izvan redovitog radnog vremena, kada se provodio program. Središnji ured s punim povjerenjem je dao zeleno svjetlo za „pilotiranje“ programa te su pratili i podržavali njegovu provedbu.

Vesna Zelić Ferenčić, probacijski službenik Zagreb I

Iskustva osuđenika koji je bio na uvjetnom otpustu pod elektroničkim nadzorom

Elektronički nadzor u odnosu na zatvor ima definitivno svoje prednosti, ne samo što možemo imati kontakt s vanjskim svijetom, može se čak i nešto zaraditi od kuće, raditi za računalom, obitelj može funkcionirati drugačije. Razmišljam si da sam ovo dobio ranije, vjerojatno bi i moja obiteljska situacija sada bila drugačija. Naravno da postoje i restrikcije, svjestan sam kaznenog djela koje sam počinio i koje sam priznao i od toga ne bježim.

Ne znam ako bih ovaj nadzor nazvao dodatnom kaznom više mi je olakotna okolnost. Elektronički nadzor više doživljavam kao nagradu. Definitivno mijenja navike. Prije me ne bi bilo po 2-3 dana kod kuće, sad sam u mojoj kući. I da, prva 2 ili 3 tjedna sam stalno bio vani na suncu, jako mi je falilo sunce. I imam osjećaj da sam se nekako smirio. Što se tiče narukvice, niti ne osjećate da ju imate oko noge, uistinu ništa ne smeta.

Svakako mi je pomogao i obilazak probacijske službenice. Najviše mi je pomogao razgovor jer je sve bilo jako ugodno, imao sam s nekim malo porazgovarati o problemima. Dao sam malo i ulogu psihijatra (smijeh).

Ovakav oblik nadzora je definitivno ispunio moja očekivanja i svakako bih ga preporučio.

Uređaj za elektronički nadzor

Iskustvo rada u nadzornom centru za elektronički nadzor

Rad u Nadzornom Centru za elektronički nadzor je za mene bio profesionalni izazov, jer se radilo o neposrednom sudjelovanju u daljnjoj izgradnji probacijske prakse, na poslovima koji se tek pilotiraju. Unaprijed je jasno definirana suradnja probacijske službe i drugih sudionika Pilot projekta, od zatvora koji je sudjelovao u motiviranju zatvorenika koji su pripremani za uvjetni otpust, suca izvršenja koji je izrekao uvjetni otpust s elektroničkim nadzorom i pratio njegovo izvršavanje, odvjetništva i suca istrage koji su sudjelovali u izricanju istražnog zatvora u domu te policije koja je direktno sudjelovala u prepratama okrivljenika tijekom istražnog zatvora u domu. U samom radu probacijskih službenika u Nadzornom centru, do izražaja je došla njihova visoka motiviranost, zajednička briga oko svakodnevnog funkcioniranja Centra i samog izvršavanja poslova nadzora, nebrojeni međusobni razgovori službenika i dogovori oko postupanja, rješavanja dilema, vođenja računa o dokumentaciji, rokovima, dijeljene informacija iz smjena u smjenu putem e-mailova, usmeno i putem brojnih obavijesti na panou u uredu... Bilo je tijekom primopredaje smjene i zajedničkih kava, na kojima se razgovaralo o Pilotu, ali i o drugim probacijskim predmetima, u zaista suradničkoj i vedroj atmosferi, obojanoj entuzijazmom vezanim uz konačno dočekanu primjenu elektroničkog nadzora. Pravi timski rad bez kojeg, duboko vjerujem, ovaj Pilot ne bi bio doveden do kraja.

Željka

Pri kraju smo Pilot projekta elektroničkog nadzora i bilo mi je zadovoljstvo sudjelovati u nečemu što se prvi puta provodi u Republici Hrvatskoj. Bio je to odmak od svakodnevnog rada u uredu, ali ponekad i teško uskladivo obzirom na rad u smjenama i obaveze u uredu. Nadam se da će se elektronički nadzor u RH i dalje provoditi uz bolju povezanost sa svim službama. Pohvala Policijskoj Postaji Dugo Selo na dobroj suradnji prilikom provođenja istražnog zatvora.

Danijela

Novo i zanimljivo, teže se priviknuti na smjenski rad, pogotovo noćna smjena ostavlja posljedice, osobito sad pred kraj Pilota. Kolege su bile korektne i profesionalne, ostali suradnici također (policija, sutkinja). Suradnja s osuđenima na zadovoljavajućoj razini, objašnjena za pojedine crvene alarmne ponekad su znala biti zbilja humoristična (kod jednog osuđenika je nakon crvenog alarma koji se upalio vezano uz narukvicu isti naveo da je to možda stoga što se kupa u kadi, a da bi potkrijepio svoj navod, "bućkao" je vodu, kako bih ja to čula u Nadzornom centru).

Neophodan i zvučni alarm, koji je kasnije instaliran, kad su u pitanju crveni alarmi, posebno kad je u pitanju osmnjičenik kojem je određen istražni zatvor u domu uz elektronički nadzor, što je možda i najopravdanije postavljanje narukvica u Pilotu. Dva puta smo "izgubili" program tijekom nadzora, na način da nije bio vidljiv i nije bilo moguće pratiti osuđenike, što je otklonjeno tijekom dana u suradnji s kolegama iz Mostara. Problem bi mogao biti ukoliko se nešto takvo desi u kasnim noćnim satima. Suradnju s policijom bi trebalo detaljno definirati po etapama (tko što konkretno radi), ovako smo u pojedinim dijelovima bili kreativni, a policija zbilja suradljiva, no ukoliko bi nam ovo bio novi probacijski posao, to bi se svakako Protokolom moralo urediti. Prilikom stavljanja osuđenika pod nadzor, kad je riječ o uvjetnom otpustu, za istoga je zadužen probacijski službenik na terenu, ali ako taj isti službenik ne radi u Nadzornom centru, on nema saznanja što mu se događa s osuđenikom tijekom uvjetnog otpusta, osim ako ga kolega iz Nadzornog centra ciljano s tim ne upozna (nemaju svi ovlasti i pristup PIS-u, pa se službene zabilješke pišu na računalu koje je u Nadzornom centru, gdje i ostaju).

Snježana

*Molimo Vas da nam pošaljete povratne informacije i ideje za jesensko izdanje
Probacijskog kvartalca.
Pošaljite nam e-mail na: probacija@pravosudje.hr*

*Prijelazni instrument Europske unije za Republiku Hrvatsku
„Podrška daljnjem razvoju i jačanju probacijske službe u Republici Hrvatskoj”*

*Ova publikacija je izrađena uz potporu Europske unije.
Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost twinning
projektnih partnera i ni na koji način se ne može smatrati da
odražava stavove Europske unije.*

